

1 dzień tydzień miesiąc rok

wsparcie dla nauczycieli
sześciolatek

Pierwszy dzień, tydzień, miesiąc, rok dziecka w szkole Kiedy nauczyciel klasy pierwszej staje się osobą znaczącą dla uczniów?

Ewa Filipiak

Uniwersytet Kazimierza Wielkiego, Wydział Pedagogiki i Psychologii
Instytut Pedagogiki, Katedra Dydaktyki i Studiów nad Kulturą Edukacji

Wrzesień 2014 jest przełomowy w historii reformy, która od kilku lat wprowadza zmiany w zakresie edukacji najmłodszych dzieci. Od roku szkolnego 2014/2015 obowiązkiem szkolnym zostaną objęte wszystkie dzieci siedmioletnie oraz sześciolatki urodzone w pierwszym półroczu 2008 roku.

Pytania

SPECYFIKA PIERWSZEGO ETAPU EDUKACJI SZKOLNEJ I REALIZOWANYCH ZADAŃ ROZWOJOWYCH

1. Co to znaczy być nauczycielem ucznia klasy pierwszej?
2. Jakie zadania i wyzwania stawia przed nauczycielem pierwszy etap edukacji?
3. Dlaczego tak ważne jest świadome i refleksyjne wprowadzanie dziecka w świat szkolny?
4. Co może zrobić nauczyciel, aby nie stłumić „apetytu na wiedzę” u dzieci, a podtrzymać i pobudzić chęć nauki?
5. Jakie pułapki czyhają na nauczyciela i jak może ich skutecznie uniknąć?

Odpowiedzi

Nauczanie początkowe to nauczanie propedeutyczne, pełni funkcje usprawniającą i wprowadzającą do dalszej nauki. Jest fundamentem, na którym można budować gmach dalszego kształcenia, a „dobry fundament” to dom stabilny i odporny na wichry.

Klasa I jest pomostem łączącym wychowanie przedszkolne z systematycznym kształceniem i wychowaniem szkolnym; „mocny most, dobra konstrukcja” to bezpieczne przejście od świata zabawy i uczenia się spontanicznego do świata działalności naukowej i uczenia się reaktywnego.

Jest to okres szczególnie sprzyjający uświadamianiu sobie przez dziecko nowej sytuacji społecznej, kształtowaniu się przeżyć i doświadczeń określających stosunek do nauki, nauczycieli, rówieśników i budowania obrazu szkoły.

Najważniejsze zadania rozwojowo-dydaktyczne I etapu kształcenia

- wdrażanie dziecka do pracy jako działalności zorientowanej na wykonanie zadań „znaczących” dla dziecka – nie ma tu miejsca na mechaniczne powtarzanie czy kopiowanie wzorów
- rozwijanie umiejętności pracy w zespole, współpracy, dzielenia się, uczestniczenia we wspólnocie
- przygotowanie do systematycznej nauki poprzez rozszerzanie doświadczeń ucznia i odkrywanie w przedmiocie poznania – problemów naukowych, uchwycenie kierunku, w którym problemy mogą być rozwiązane
- opanowanie i doskonalenie narzędzi uczenia się
- rozwijanie umiejętności wyrażania (ekspresji) przy użyciu różnych form (ekspresji werbalnej, niewerbalnej, plastycznej, muzycznej, ruchowej)

Warszawa, 2014

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

IBE

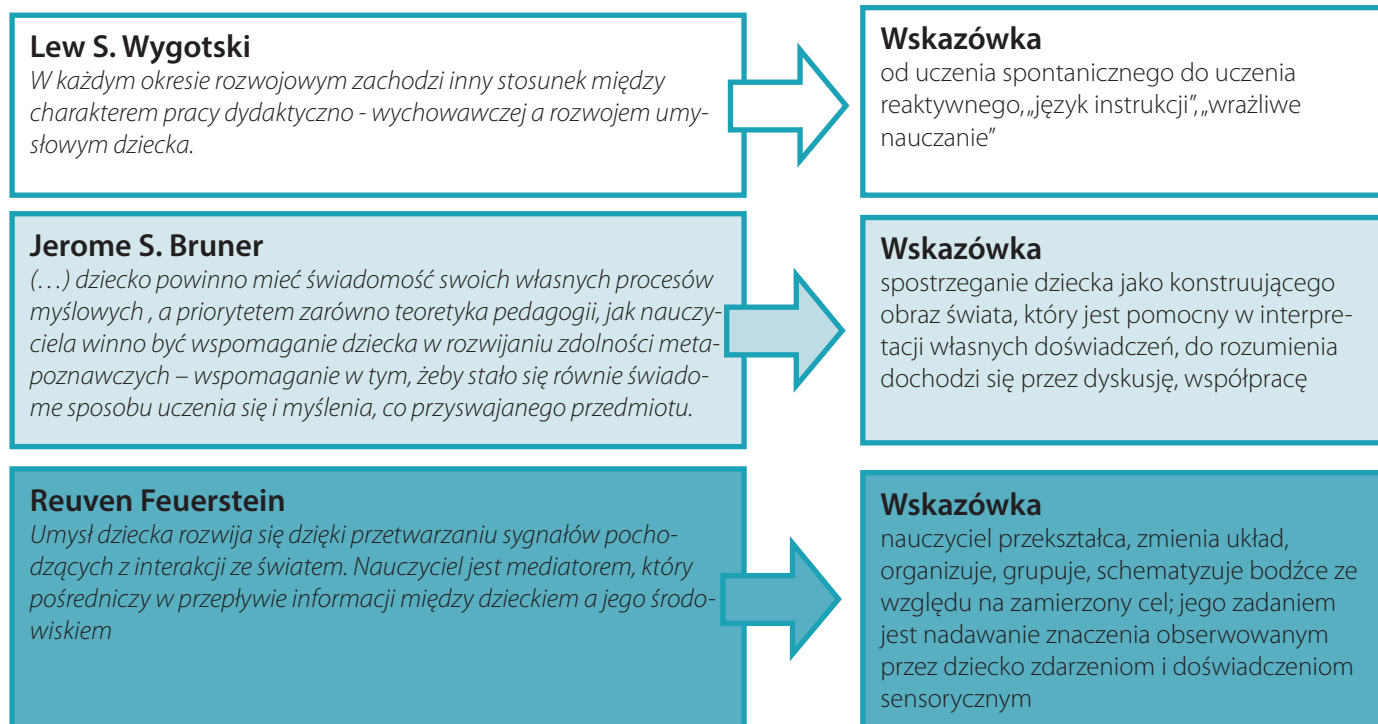

entuzjaści
edukacji

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Co wynika z poznawczych koncepcji rozwoju i uczenia się dla nauczyciela klasy I?

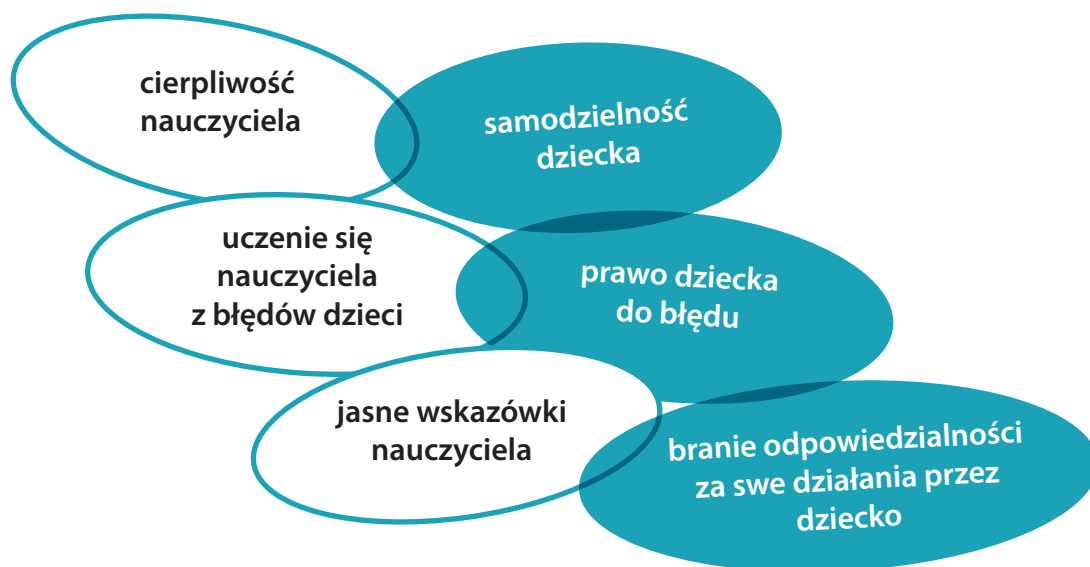
Co robi „znaczący dorosły” – nauczyciel?

1. organizuje **przestrzeń** dla myślenia i działania dziecka: środowisko fizyczne, czas, przedmioty
2. tworzy **klimat** działania – tworzenie wspólnoty badawczej, kultury uczenia się
3. wchodzi z dzieckiem w aktywny **kontakt**

Formy aktywności nauczyciela jako ważnego dla dziecka dorosłego

A. STAWIANIE WYZWAŃ/PROWOKOWANIE dziecka do podjęcia zadania <ul style="list-style-type: none">• „naznacza” obiekty w otoczeniu, wyróżnia je jako znaczące dla dziecka• pobudza zdziwienie dziecka, ciekawość, zainteresowanie zadaniem• uruchamia myślenie dziecka np. przez zadawanie mu pytań• kształtuje jego nastawienia, oczekiwania, rozwija motywację• prowokuje do stawiania pytań, formułowania problemów	C. POMAGANIE <ul style="list-style-type: none">• pomaga skoncentrować się• pomaga „widzieć” problem• pomaga zrozumieć problem• pomaga znaleźć informacje• pomaga selekcjonować informacje• pomaga planować działanie• pomaga przygotować miejsce do pracy• pomaga w razie trudności• pomaga w znalezieniu pomocy u innych
B. WSPIERANIE <ul style="list-style-type: none">• do momentu uzyskania przez dziecko wiedzy potrzebnej do swobodnego działania dostosowuje poziom wsparcia (częstość, naturę, intensywność swej obecności) do aktualnego poziomu jego kompetencji• celem wsparcia jest doprowadzenie dziecka do samodzielnego działania	

Zasady skutecznej pomocy dziecku w uczeniu się

Pułapki czyhające na nauczyciela

Współpraca nauczyciel – uczeń
to dobre kształcenie

- **orientacja na dziecko:** otwarty styl komunikacji, wymiana informacji, negocjowanie znaczeń
- **uczenie się to eksperymentowanie, odkrywanie i konstruowanie wiedzy przez dziecko:** spostrzeganie dzieci jako myślących, zdolnych do rozumowania, znajdowania rozwiązania samodzielnie i w dyskusji
- **problemowo-zespołowy styl pracy** nauczyciela z klasą
- **stawianie pytań wzbudzających ciekawość**, zainteresowanie problemem, ukierunkowanych na rozwijanie myślenia
- **wzmacnianie motywacji wewnętrznej**, rozwijanie ciekawości poznawczej

Dominująca rola nauczyciela
to złe kształcenie

- **orientacja na program:** zamknięty/nakazowy styl komunikacji, mówienie do dziecka, przekaz informacji
- **uczenie się to nabywanie wiedzy od nauczyciela:** spostrzeganie dzieci jako uczących się wskutek „przerabiania programu”, słuchania nauczyciela, wykonywania jego poleceń, naśladowania
- **podający i frontalny styl pracy** nauczyciela z klasą
- **stawianie niewłaściwych pytań** – wymagających odtwarzania/powtarzania informacji przez dziecko
- **gaszenie motywacji do nauki** i „apetytu na wiedzę”